

deep dive

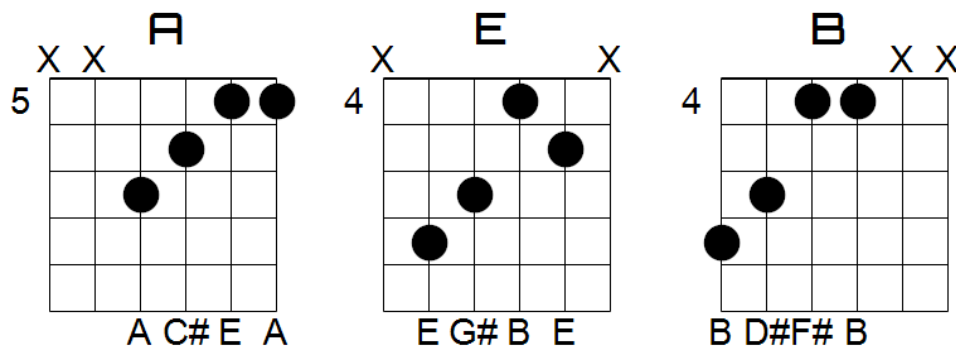
Uitgave	Categorie	Onderwerp
12	Akkoordenleer	Verschuifbare akkoordvormen (<i>shapes</i>)

“Deep Dive” is een periodiek verschijnend e-paper, dat naast de [GuitarJan.com](#) nieuwsbrief, wordt verstuurd aan geïnteresseerden. “Deep Dive” behandelt een specifiek muziektheoretisch onderdeel, dat kan variëren van een akkoorden clinic tot het behandelen van toonladder rariteiten of een gedetailleerde uitleg van een bepaalde solo, of een complex slagritme.

We gaan er voor de “Deep Dive” serie van uit dat je een redelijke muziektheoretische kennis hebt, waarbij onze website [GuitarJan.com](#) je natuurlijk alle studiemogelijkheden biedt.

Verschuifbare akkoordvormen (*shapes*)

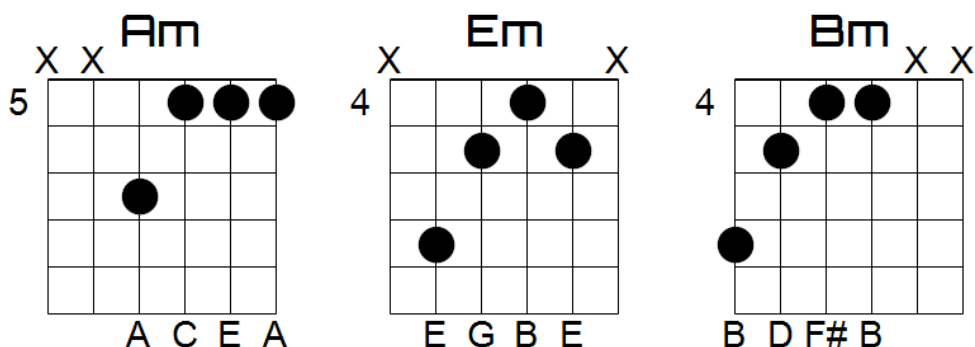
De standaardstemming van een gitaar geeft je waanzinnig veel mogelijkheden akkoorden samen te stellen, maar maakt het af en toe wat lastig om een akkoordvorm (*shape*) over de gitaarhals te schuiven om een akkoord in een andere toonladder te gebruiken. In deze “Deep Dive” editie kijken we naar mogelijkheden om akkoordvormen samen te stellen die wél prima verschuifbaar zijn (of een kleine aanpassing behoeven).

Afbeelding 1

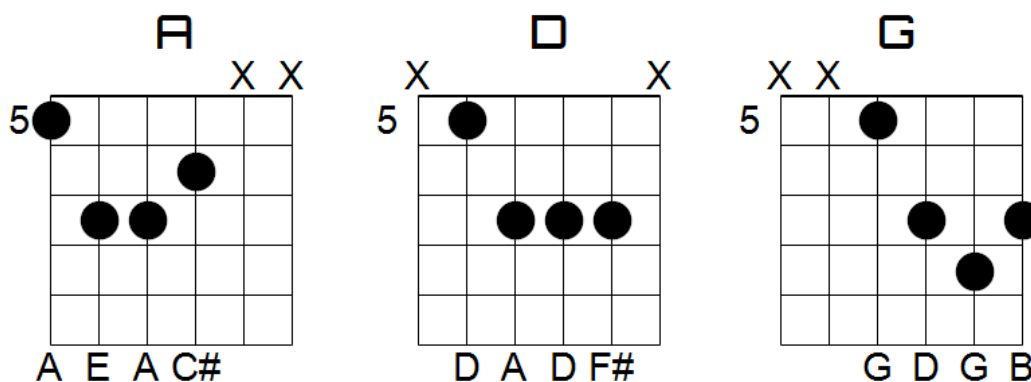
Een akkoord stel je samen door op de grondtoon (*root note*) een terts (3) en een kwint (5) toe te voegen. Als we een vier-noten akkoord willen maken, dan voegen we de octaaf toe, of soms een septiem (7). Het eerste akkoord in afbeelding 1 is een typisch basisakkoord, met een grondtoon, terts, kwint en het octaaf, dit alles van laag naar hoog over de hoogste 4 snaren, de D, G, B en hoge E-snaar. Het volgende akkoord brengt de vier noten 1, 3, 5 en octaaf, over naar de middelste vier snaren, de A, D, G en de B-snaar. Een beetje een lastig akkoord omdat je ervoor moet zorgen, dat de lage E en de hoge E-snaar, beide gedempt worden. Hoewel beide akkoorden dezelfde stemvoering (*voicing*) hebben, zie je aan je speelhand (*fretting hand*), dat de akkoorden in niets op elkaar lijken. Daarna nemen we deze stemvoering over naar de laagste 4 snaren, de lage-E, A, D en G, en we zien dat de akkoordvorm (*shape*) wederom veranderd is.

Dit illustreert dat een gitaar geen symmetrisch bespeelbaar instrument is. Dat komt omdat de gitaar in kwarten is gestemd (iedere snaar is 4 noten van de vorige snaar verwijderd), behalve de afstand tussen de G en de B snaar, die maar 3 noten van elkaar zijn verwijderd. Dit impliceert dat als je een akkoord verplaatst van de ene groep snaren naar een andere groep, je de vingerzetting moet veranderen. Simpel gezegd: als je aan akkoordvorm van een hogere snarengroep naar een lagere snarengroep verplaatst (zie afbeelding 1), betekent dit dat de noot die op de B-snaar was gepositioneerd, een positie (1 fret) dicht bij de kam moet worden gespeeld. Als je van een lage groep snaren naar een hoge groep snaren beweegt (afbeelding 1 in omgekeerde volgorde spelen), betekent dit, dat de noot op de B-snaar een positie hoger (1 fret) geplaatst moet worden, dus 1 fret dicht naar de brug toe.

Afbeelding 2

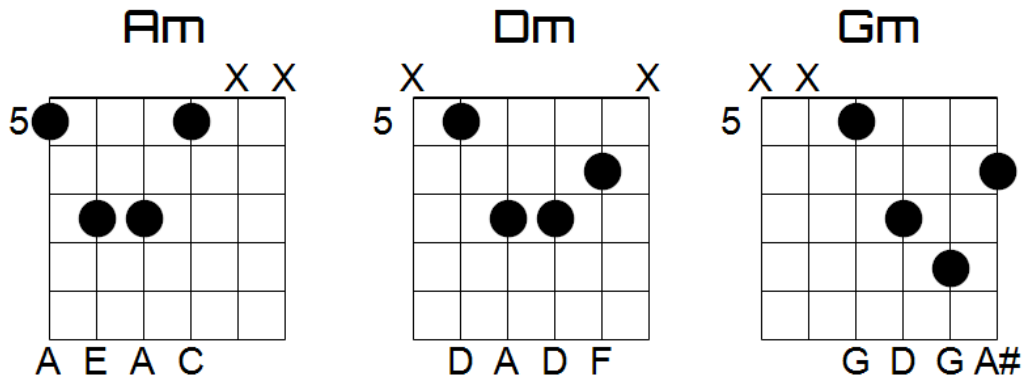
Figuur 2 laat hetzelfde probleem zien, alleen in dit specifieke geval met mineur akkoorden. De relatief simpele akkoordvorm op de 5de positie (op de hoogste snaren), komt er vreemd uit te zien als we deze verplaatsen naar de middelste 4 snaren, hoewel (probeer dat maar eens op je gitaar) het akkoord in het geheel niet lelijk klinkt. De noten van alle akkoorden die we tot nu toe behandeld hebben, zijn “gestapeld” in de “juiste” volgorde, 1, 3, 5 en octaaf. Toetsenisten spelen akkoorden meestal standaard in deze volgorde, terwijl gitaristen nog wel eens de noten in een iets anders volgorde moeten plaatsen, zodat ze beter en gemakkelijker op de gitaarhals kunnen worden gepositioneerd. Dit zien we in afbeelding 3.

Afbeelding 3

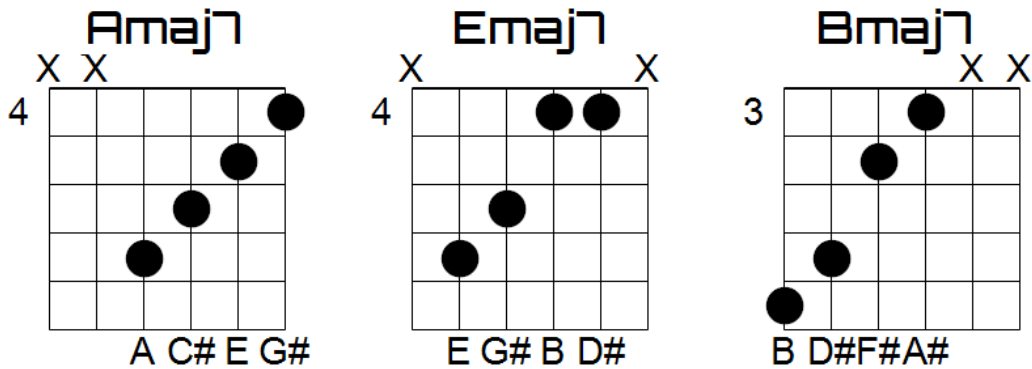
In afbeelding 3 is de notenvolgorde in de akkoorden 1, 5, octaaf, 3, van laag naar hoog. De tert (3) is opgeschoven van de oorspronkelijke positie tussen de grondtoon (1) en de kwint (5), en heeft als nieuwe positie de hoogste noot van het akkoord gekregen. De eerste en de tweede akkoordvorm in afbeelding 3 zijn bijzonder bruikbare *shapes*, die je overal in de rockmuziek tegenkomt. De 3de *shape* is wat minder vriendelijk, omdat er wat rek-en-strek oefeningen bij komen kijken. Als je het overigens lastig vindt bij het tweede akkoord je 3de vinger plat op s gitaarhals te leggen, gebruik dan je vingers 2, 3 en 4, maar dan wel met de vingertoppen, om een zo secuur mogelijke klank te krijgen. Je zult deze akkoordvormen wel herkennen, omdat deze zijn gebaseerd op de open akkoorden E, A en D.

In afbeelding 4 gebeurt hetzelfde, maar dan met mineur akkoorden.

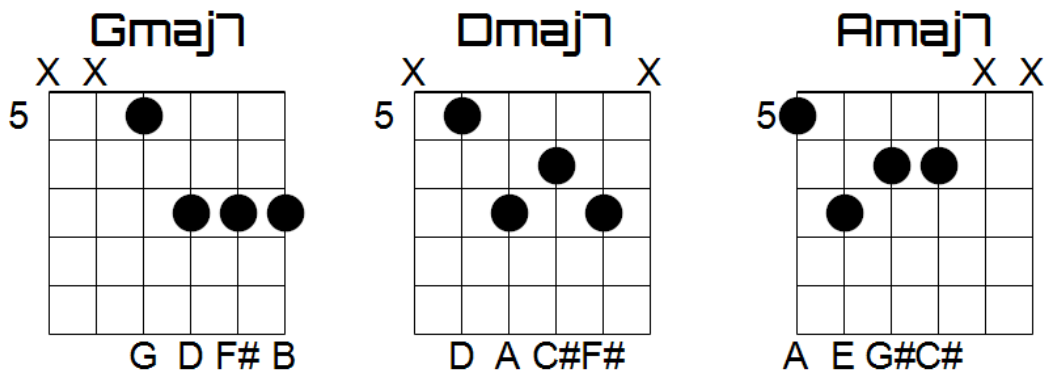
Afbeelding 4

We gaan nog een tikkeltje dieper in op deze materie, zie afbeelding 5. De noten bij de akkoorden in deze figuur staan weer in de "standaard" volgorde, alleen hebben we nu een majeur septiem (maj7) gestapeld, in plaats van een octaaf.

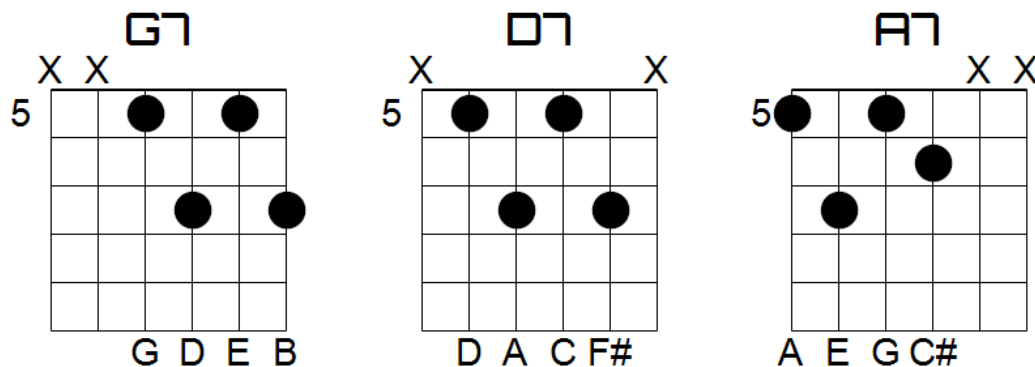
Afbeelding 5

We starten met de eerste akkoordvorm op de hoogste 4 snaren, en waarom we dat doen, leggen we dadelijk uit. We horen de dromerige, melancholieke klank van een septiem majeur akkoord, wat ook nog eens prettig op de gitaarhals gepositioneerd is. Als we het akkoord een snaar lager plaatsen (je speel dan een Eaugmaj7), klinkt het akkoord nog steeds welluidend, en kun je zelfs een mooie *groove* uit de twee akkoorden samenstellen. Het probleem ontstaat, als we proberen deze akkoordvorm vanaf de laagste 4 snaren te spelen. Het kan, maar de vingerzettingen worden wat lastig (tenzij je je duim inzet), en de groove erin houden wordt ook lastig als je de vingers heel snel van de laagste 4 naar de hoogste 4 snaren moet verplaatsen.

Afbeelding 6

Laten we de noten eens in een andere volgorde zetten, net zoals we bij afbeelding 3 deden. Afbeelding 6 laat drie majeur septiemakkoorden zien, die in de volgorde 1 (grondtoon), 5 (kwint), majeur 7 en 3 (terts) samengesteld zijn, en een comfortabele vingerpositionering hebben. Het enige verschil met afbeelding 3 is dat de noot die oorspronkelijk het octaaf vormde, één positie (fret) naar beneden is geplaatst, om een majeur septiem te krijgen.

Afbeelding 7

Afbeelding 7 geeft je een drietal septiemakkoorden, deze keer in de “dominant septiem” categorie, waarbij de noten weer herplaatst zijn. Je uitdaging nu is, hoe maak je hier mineur septiemakkoorden van? Tip: alle noten van alle drie de akkoorden moeten herplaatst worden, maar je hoeft alleen maar de tertsen een positie (fret) naar beneden te plaatsen, om er een kleine tertsen (mineur) van te maken.